

بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور ۵۴. بودجه بخش توسعه فناوری و نوآوری

معاونت پژوهش‌های زیربنایی و امور تولیدی
دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن

دوره یازدهم - سال اول

شماره چاپ:

تاریخ چاپ:

شماره ثبت: ۳۰۰

کد موضوعی: ۳۱۰

شماره مسلسل: ۱۷۳۷۸

بهمن‌ماه ۱۳۹۹

به نام خدا

فهرست مطالب

۱.....	چکیده
۱.....	مقدمه
۲.....	۱. بخش توسعه فناوری و نوآوری در تبصره‌های ماده‌واحد لایحه بودجه سال ۱۴۰۰.....
۳.....	۲. اعتبارات بخش توسعه فناوری و نوآوری.....
۳.....	۱-۲. اعتبارات هزینه‌ای بخش توسعه فناوری و نوآوری به تفکیک دستگاه.....
۷.....	۲-۲. اعتبارات هزینه‌ای بخش توسعه فناوری و نوآوری به تفکیک برنامه.....
۹.....	۳-۲. اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بخش توسعه فناوری و نوآوری.....
۱۱.....	۳. بررسی انطباق لایحه بودجه با اسناد بالادستی و قوانین بخش توسعه فناوری و نوآوری.....
۱۱.....	۱-۳. اسناد بالادستی.....
۱۱.....	۲-۳. برنامه ششم توسعه.....
۱۲.....	۳-۳. سایر قوانین.....
۱۵.....	جمع‌بندی و پیشنهادها.....
۱۶.....	منابع و مأخذ.....

بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور ۵۴. بودجه بخش توسعه فناوری و نوآوری

چکیده

بررسی اعتبارات بخش توسعه فناوری و نوآوری در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور، افزایش توجه دولت به این حوزه را نشان می‌دهد. در تبصره بند «ز» تبصره «۹» لایحه بودجه سال ۱۴۰۰، به شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان برای اختصاص حداقل یک درصد از اعتبارات هزینه‌ای تخصیص یافته به دستگاه‌های اجرایی (به‌استثنای فصول ۱ و ۶) به امور پژوهشی و توسعه فناوری تفویض اختیار شده است.

بررسی بخش اعتباری لایحه بودجه ۱۴۰۰ نیز نشان می‌دهد اعتبارات هزینه‌ای مرتبط با بخش توسعه فناوری و نوآوری از طریق ۲۵ برنامه اجرایی تحت برخی از امور و فصول لایحه بودجه ۱۴۰۰ اختصاص می‌یابد. مجموع اعتبارات هزینه‌ای اختصاص یافته به این برنامه‌ها در قانون بودجه ۱۳۹۹ در حدود ۱۹/۳ هزار میلیارد ریال و در لایحه بودجه ۱۴۰۰ در حدود ۳۰/۷ هزار میلیارد ریال است که در حدود ۵۸/۸ رشد نشان می‌دهد. بخش اعظم اعتبارات هزینه‌ای اختصاص یافته به این برنامه‌ها در فصل پژوهش‌های توسعه‌ای ذیل امور آموزش و پژوهش قرار دارد که در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ در حدود ۱۸ هزار میلیارد ریال به آنها اختصاص یافته است که نسبت به اعتبار مصوب سال ۱۳۹۹ (حدود ۱۱/۸ هزار میلیارد ریال) در حدود ۵۲ درصد افزایش یافته است. از بین دستگاه‌های اجرایی مرتبط با بخش توسعه فناوری و نوآوری، پارک‌های علم و فناوری و پژوهشگاه‌ها در حدود نیمی از اعتبارات بخش توسعه فناوری و نوآوری (۴۷ درصد) را به خود اختصاص داده است.

اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مرتبط با بخش توسعه فناوری و نوآوری از طریق ۱۸ برنامه اجرایی تحت برخی از امور و فصول لایحه بودجه ۱۴۰۰ اختصاص می‌یابد. مجموع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای اختصاص یافته به این برنامه‌ها در قانون بودجه ۱۳۹۹ در حدود ۳/۸ هزار میلیارد ریال و در لایحه بودجه ۱۴۰۰ حدود ۵/۷ هزار میلیارد ریال است که در حدود ۵۰/۴ درصد رشد نشان می‌دهد.

مقدمه

ضرورت و اهمیت توسعه علم، فناوری و نوآوری به‌عنوان مهم‌ترین پیشران‌های بهره‌وری و رشد اقتصادی بر همگان آشکار است. تأکید بر تقویت توان علمی و فناورانه و نوآوری کشور در اسناد بالادستی همچون

«سیاست‌های کلی علم و فناوری» ابلاغی مقام معظم رهبری در سال ۱۳۹۳ با محوریت سیاست‌هایی از قبیل افزایش توسعه علوم و فناوری‌های جدید، پشتیبانی از کارآفرینی و فعالیت‌های نوآورانه و توانمندسازی بخش خصوصی و تعاونی، اهمیت روزافزون این مسئله را برای کشور نشان می‌دهد. همچنین در بند «۲» سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی نیز بر پیشسازی اقتصاد دانش‌بنیان، پیاده‌سازی و اجرای نقشه جامع علمی کشور و سامان‌دهی نظام ملی نوآوری به‌منظور ارتقای جایگاه جهانی کشور و افزایش سهم تولید و صادرات محصولات و خدمات دانش‌بنیان و دستیابی به رتبه اول اقتصاد دانش‌بنیان در منطقه تأکید شده است. این گزارش ابتدا به بررسی بخش توسعه فناوری و نوآوری در تبصره‌های لایحه بودجه ۱۴۰۰ می‌پردازد، سپس در قسمت دوم گزارش، اعتبارات پیش‌بینی شده برای بخش توسعه فناوری و نوآوری مورد محاسبه قرار گرفته و با مقادیر مصوب در قانون بودجه ۱۳۹۹ مقایسه می‌شود. در قسمت سوم، لایحه بودجه ۱۴۰۰ با اسناد بالادستی و قوانین مرتبط با بخش توسعه فناوری و نوآوری تطبیق داده می‌شود. در پایان جمع‌بندی و پیشنهادهایی برای اصلاح لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ در بخش توسعه فناوری و نوآوری ارائه می‌شود.

۱. بخش توسعه فناوری و نوآوری در تبصره‌های ماده واحد لایحه بودجه سال ۱۴۰۰

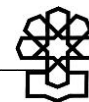
بخش توسعه فناوری و نوآوری در تبصره‌های لایحه بودجه ۱۴۰۰ به شرح زیر پوشش داده شده است:

تبصره «۹»

بند «و» - به‌منظور ارتقای شاخص‌های علمی، پژوهشی، فناوری، مهارتی و همچنین گردشگری، اعتبارات قانون استفاده متوازن از امکانات کشور برای ارتقای سطح مناطق کمتر توسعه‌یافته مصوب ۱۳۹۳/۰۷/۳۰ با اصلاحات و الحاقات بعدی قابل اختصاص به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی، پارک‌های علم و فناوری و مراکز آموزش فنی‌وحرفه‌ای، جهاد دانشگاهی و گردشگری مستقر در استان نیز است.

تبصره «۹»

بند «ز» - در راستای اجرای بند «ب» ماده (۶۴) قانون برنامه ششم توسعه مبنی بر اختصاص حداقل یک درصد از اعتبارات هزینه‌ای تخصیص‌یافته (به‌استثنای فصول یک و شش) به امور پژوهشی و توسعه فناوری، شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان مجاز است اعتبارات موضوع این ماده را از سرجمع اعتبارات هزینه‌ای استان (به‌استثنای ادارات کل آموزش و پرورش استان)، کسر و با هماهنگی دستگاه‌های اجرایی استانی و براساس اولویت‌ها و سیاست‌های پژوهشی مصوب و نیازهای استان و در چارچوب دستورالعمل ابلاغی سازمان برنامه و بودجه کشور

(که با هماهنگی وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تدوین می‌گردد) برای امور پژوهشی و توسعه فناوری به دستگاه‌های اجرایی استانی تعیین شده توسط آن شورا اختصاص دهد. طبق بند «ب» ماده (۶۴) قانون برنامه ششم توسعه (مصوب ۱۳۹۴) و ماده (۵۶) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) (مصوب ۱۳۹۳) کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و دستگاه‌های موضوع ماده (۵۰) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱) مصوب ۱۳۸۴/۸/۱۵ مکلفند علاوه بر اعتبارات پژوهشی که ذیل دستگاه در قوانین بودجه سالیانه منظور شده است، یک درصد از اعتبارات تخصیص‌یافته هزینه‌ای به‌استثنای فصول ۱ و ۶ و در مورد شرکت‌های دولتی از هزینه‌های غیرعملیاتی را برای امور پژوهشی و توسعه فناوری هزینه کنند. در بند «ز» تبصره «۹» لایحه بودجه ۱۴۰۰ به شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان اجازه داده شده است در جهت اولویت‌ها و نیازهای استانی مدیریت کند.

۲. اعتبارات بخش توسعه فناوری و نوآوری

۲-۱. اعتبارات هزینه‌ای بخش توسعه فناوری و نوآوری به تفکیک دستگاه

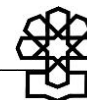
در جدول ۱، اعتبارات هزینه‌ای دستگاه - برنامه مرتبط با بخش توسعه فناوری و نوآوری قانون بودجه سال ۱۳۹۹ و لایحه بودجه ۱۴۰۰ ارائه شده است. همان‌طور که در جدول مذکور مشاهده می‌شود اعتبارات هزینه‌ای مرتبط با بخش توسعه فناوری و نوآوری از طریق پارک‌های علم و فناوری، دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی و پژوهشی و دستگاه‌های جدول ۱ اختصاص می‌یابد. مجموع اعتبارات هزینه‌ای اختصاص‌یافته به این دستگاه‌ها و تحت برنامه‌های مذکور در قانون بودجه ۱۳۹۹ در حدود ۱۹/۳ هزار میلیارد ریال و در لایحه بودجه ۱۴۰۰ در حدود ۳۰/۷ هزار میلیارد ریال است که حدود ۵۸/۸ درصد افزایش نشان می‌دهد. براساس لایحه بودجه ۱۴۰۰، پارک‌های علم و فناوری و پژوهشگاه‌ها از برنامه تجاری‌سازی یافته‌های پژوهشی در حدود ۸ هزار میلیارد ریال دریافت خواهند کرد که نسبت به قانون سال ۱۳۹۹ (حدود ۴/۷ هزار میلیارد ریال) در حدود ۷۱ درصد افزایش نشان می‌دهد. همچنین براساس لایحه بودجه ۱۴۰۰، پارک‌های علم و فناوری از برنامه‌های پژوهش و راهبری علم و فناوری و برنامه توسعه فن‌آفرینی، در حدود ۴/۳ هزار میلیارد ریال دریافت خواهند کرد که نسبت به قانون سال ۱۳۹۹ (حدود ۶/۵ هزار میلیارد ریال) در حدود ۵۰ درصد افزایش یافته است. به پژوهشگاه علوم و فنون هسته‌ای نیز از برنامه‌های پژوهش‌های بنیادی، توسعه‌ای و کاربردی در زمینه علوم و فنون هسته‌ای و برنامه توسعه کاربردهای علوم و فنون هسته‌ای در حدود ۲/۸ هزار میلیارد ریال در سال ۱۴۰۰ اختصاص یافته که نسبت به قانون سال ۱۳۹۹ (حدود ۱/۸ هزار میلیارد ریال) در حدود ۵۷ درصد افزایش یافته است. همچنین به سازمان پژوهش و نوآوری دفاعی (سپند) تحت برنامه راهبری و توسعه

فناوری‌های خاص حدود ۲/۵ هزار میلیارد ریال اعتبار اختصاص یافته که نسبت به مصوب سال ۱۳۹۹ (حدود ۱/۱ هزار میلیارد ریال) در حدود ۱۲۱ درصد رشد یافته است.

براساس لایحه بودجه ۱۴۰۰، معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور نیز تحت برنامه حمایت از توسعه علوم و فناوری‌های نو در حدود ۱/۳ هزار میلیارد ریال اعتبار هزینه‌ای در سال ۱۴۰۰ دریافت می‌کند که نسبت به قانون ۱۳۹۹ (حدود ۹۳۵ میلیارد ریال) در حدود ۴۴ درصد افزایش یافته است. بیشترین میزان افزایش اعتبارات هزینه‌ای مربوط به وزارت صمت تحت برنامه ارتقای سطح فناوری و توسعه صنایع پیشرفته و دانش‌بنیان است که از ۲ میلیارد ریال در قانون بودجه سال ۱۳۹۹ به حدود ۸۹۴ میلیارد ریال در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ افزایش یافته است.

جدول ۱. اعتبارات هزینه‌ای دستگاه - برنامه مرتبط با بخش توسعه فناوری و نوآوری

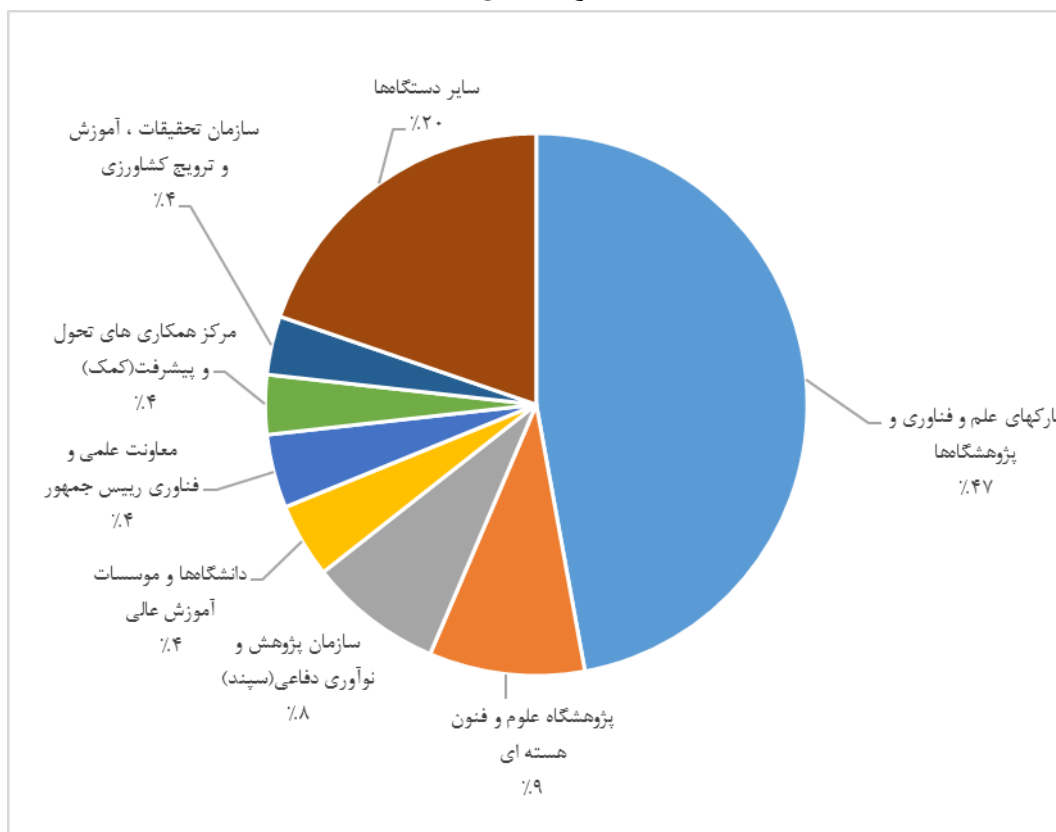
رشد لایحه نسبت به مصوب ۱۳۹۹	اعتبار (میلیون ریال)		برنامه	دستگاه
	لایحه ۱۴۰۰	قانون ۱۳۹۹		
۷۰/۹	۷,۹۹۵,۰۷۶	۴,۶۷۷,۹۳۰	برنامه تجاری‌سازی یافته‌های پژوهشی	پارک‌های علم و فناوری و پژوهشگاه‌ها
۴۲/۱	۳,۶۰۳,۰۰۲	۲,۵۳۶,۲۴۵	برنامه پژوهش و راهبری علم و فناوری	پارک‌های علم و فناوری
۶۲/۳	۲,۸۶۱,۹۸۸	۱,۷۶۳,۸۲۰	برنامه توسعه فن‌آفرینی	
۵۰/۳	۶,۴۶۴,۹۹۰	۴,۳۰۰,۰۶۵	جمع	
۵۷/۱	۲,۶۴۵,۲۷۲	۱,۶۸۳,۸۷۵	برنامه پژوهش‌های بنیادی، توسعه‌ای و کاربردی در زمینه علوم و فنون هسته‌ای	پژوهشگاه علوم و فنون هسته‌ای
۵۵/۰	۲۰۳,۷۰۳	۱۳۱,۳۸۳	برنامه توسعه کاربردهای علوم و فنون هسته‌ای	
۵۶/۹	۲,۸۴۸,۹۷۵	۱,۸۱۵,۲۵۸	جمع	
۱۲۱/۳	۲,۴۵۰,۰۰۰	۱,۱۰۷,۳۰۶	برنامه راهبری و توسعه فناوری‌های خاص	سازمان پژوهش و نوآوری دفاعی (سپند)
۹۶/۸	۱,۳۶۰,۶۹۶	۶۹۱,۲۴۱	برنامه توسعه فن‌آفرینی	دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی
۴۴/۱	۱,۳۴۷,۵۰۰	۹۳۵,۰۰۰	برنامه حمایت از توسعه علوم و فناوری‌های نو	معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور
۳۴/۷	۵۲۰,۰۰۰	۳۸۵,۹۲۵	برنامه راهبری فناوری‌های نوین و توسعه همکاری‌های بین‌المللی	مرکز همکاری‌های تحول و پیشرفت (کمک)
۳۶/۰	۵۷۰,۰۰۰	۴۱۹,۰۷۵	برنامه راهبری و توسعه فناوری‌های خاص و ارائه راهکارهای بین‌رشته‌ای	
۳۵/۴	۱,۰۹۰,۰۰۰	۸۰۵,۰۰۰	جمع	
۵۱/۳	۱۰,۷۲,۳۰۱	۷۰۸,۸۴۷	برنامه تولید محصولات فناورانه نهاده‌ها	سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
۴۱۸۷۰	۸۹۳,۹۵۵	۲,۱۳۰	برنامه ارتقای سطح فناوری و توسعه صنایع پیشرفته و دانش‌بنیان	وزارت صمت، معدن و تجارت
۱۶/۴	۷۰۴,۸۱۶	۶۰۵,۴۳۵	برنامه حمایت از توسعه زیست‌فناوری	ستاد توسعه زیست‌فناوری
۱۳/۱	۶۸۲,۶۵۵	۶۰۳,۵۱۶	برنامه حمایت از توسعه فناوری نانو	ستاد ویژه توسعه فناوری نانو

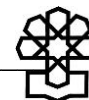

رشد لایحه ۱۴۰۰ نسبت به مصوب ۱۳۹۹	اعتبار (میلیون ریال)		برنامه	دستگاه
	لایحه ۱۴۰۰	قانون ۱۳۹۹		
۱۸/۸	۵۵۸،۵۵۰	۴۷۰،۰۰۰	برنامه حمایت از توسعه علوم و فناوری‌های نو	معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور - ستادهای توسعه فناوری‌های نوین
۵/۸	۴۷۲،۸۰۰	۴۴۷،۰۰۰	برنامه حفظ، معرفی و انتشار علم و فناوری	وزارت علوم تحقیقات و فناوری - امور فناوری و پژوهشی
۲۳/۲	۳۴۵،۰۴۶	۲۸۰،۰۱۲	برنامه حمایت از توسعه علوم و فناوری‌های نوین	فرهنگستان علوم پزشکی ایران
۱۶/۴	۳۲۳،۵۹۲	۲۷۸،۰۰۰	برنامه حمایت از همکاری‌ها و دیپلماسی علم و فناوری	مرکز تعاملات بین‌المللی علمی و فناوری
۲۲/۲	۳۱۰،۸۴۰	۲۵۴،۳۰۰	برنامه حمایت از توسعه علوم و فناوری‌های نو	ستاد توسعه فناوری علوم‌شناختی
۵۷/۲	۵۴،۰۳۹	۳۴،۳۶۷	برنامه حفظ، معرفی و انتشار علم و فناوری	پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران
۱۹/۳	۲۰۹،۸۸۷	۱۷۵،۹۸۳	برنامه مستندسازی روند پیشرفت علم و فناوری	
۲۵/۵	۲۶۳،۹۲۶	۲۱۰،۳۵۰	جمع	
۱۶/۰	۱۹۲،۳۹۲	۱۶۵،۸۰۹	برنامه پژوهش‌های راهبردی	مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور
۶۰/۶	۷۱،۰۱۸	۴۴،۲۱۹	برنامه حفظ، معرفی و انتشار علم و فناوری	
۲۵/۴	۲۶۳،۴۱۰	۲۱۰،۰۲۸	جمع	
۱۴/۰	۲۵۶،۵۱۹	۲۲۵،۰۰۰	برنامه حمایت از پژوهشگران و فناوران	صندوق حمایت از پژوهشگران و فناوران کشور
۲۴/۶	۲۴۰،۵۱۸	۱۹۳،۰۱۲	برنامه حفظ، معرفی و انتشار علم و فناوری	مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری
۱۹/۴	۱۱۶،۸۵۲	۹۷،۹۰۰	برنامه حمایت از توسعه علوم و فناوری‌های نو	ستاد توسعه علوم و فناوری‌های سلول‌های بنیادی
۴۱/۴	۱۱۰،۶۷۴	۷۸،۲۶۱	برنامه حمایت از توسعه علوم و فناوری‌های نوین	فرهنگستان علوم ایران
۱۳۲/۶	۱۰۸،۶۹۱	۴۶،۷۱۹	برنامه پژوهش‌های کاربردی فنی و حرفه‌ای	سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای
۱۹/۰	۹۷،۶۶۲	۸۲،۰۳۷	برنامه مستندسازی روند پیشرفت علم و فناوری	موزه ملی علوم و فناوری جمهوری اسلامی ایران
۱۹/۴	۹۱،۸۸۹	۷۶،۹۸۷	برنامه حمایت از توسعه زیست‌فناوری	زیست‌بانک
۱۲/۱	۷۹،۱۰۹	۷۰،۵۴۰	برنامه حمایت از توسعه علوم و فناوری‌های نو	معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور - فناوری‌های فوتونیک و لیزر
-	۶۰،۱۰۴	۰	برنامه حمایت از حقوق مالکیت فکری	وزارت دادگستری
۱۲/۵	۲۹،۲۰۵	۲۵،۹۵۰	برنامه حمایت از توسعه فناوری نانو	دانشگاه کاشان - پژوهشکده علوم و فناوری نانو
-	۱۸،۰۰۱	۰	برنامه حمایت از قطب‌های علمی	وزارت علوم تحقیقات و فناوری - امور فناوری و پژوهشی
۴۷/۶	۱۶،۰۵۵	۱۰،۸۸۱	برنامه حمایت از مرجع ملی ایمنی زیستی	پژوهشگاه بیوتکنولوژی کشاورزی
۲/۷	۱۰،۲۷۲	۱۰،۰۰۰	برنامه توسعه امور پژوهشی و فناوری در آموزش عالی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
۵۸/۸	۳۰،۶۸۴،۶۷۹	۱۹،۳۱۸،۷۰۵	جمع کل	

در نمودار ۱ سهم اعتبارات هزینه‌ای بخش توسعه فناوری و نوآوری هرکدام از دستگاه‌های فعال از اعتبارات هزینه‌ای پیش‌بینی شده در این حوزه در لایحه بودجه ۱۴۰۰ نشان داده شده است. همان‌طور که در نمودار ۱ مشخص است، از بین دستگاه‌های اجرایی مرتبط با بخش توسعه فناوری و نوآوری، پارک‌های علم و فناوری و پژوهشگاه‌ها در حدود نیمی از اعتبارات بخش توسعه فناوری و نوآوری (۴۷ درصد) را به خود اختصاص داده است. در مرتبه دوم پژوهشگاه علوم و فنون هسته‌ای ۹ درصد از اعتبارات این بخش را دارد. سازمان پژوهش و نوآوری دفاعی (سپند) نیز در حدود ۸ درصد از اعتبارات هزینه‌ای را داراست. سهم دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی نیز از اعتبارات هزینه‌ای مربوط به توسعه فناوری و نوآوری (برنامه توسعه فن‌آفرینی) در حدود ۴ درصد است. سهم اعتبارات هزینه‌ای معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور، مرکز همکاری‌های تحول و پیشرفت (کمک) و سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی نیز از اعتبارات هزینه‌ای بخش فناوری و نوآوری، هرکدام ۴ درصد است و در انتها، سهم سایر دستگاه‌ها نیز از اعتبارات هزینه‌ای بخش فناوری و نوآوری ۲۰ درصد است.

نمودار ۱. سهم اعتبارات هزینه‌ای دستگاه‌های مرتبط از بودجه کل بخش فناوری و نوآوری در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰

۲-۲. اعتبارات هزینه‌ای بخش توسعه فناوری و نوآوری به تفکیک برنامه

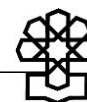
در جدول ۲، اعتبارات هزینه‌ای برنامه‌های مرتبط با بخش توسعه فناوری و نوآوری به تفکیک امور و فصول مختلف ارائه شده است. همان‌طور که در جدول مذکور مشاهده می‌شود اعتبارات هزینه‌ای مرتبط با بخش توسعه فناوری و نوآوری از طریق ۲۵ برنامه اجرایی تحت برخی از امور و فصول لایحه بودجه ۱۴۰۰ اختصاص می‌یابد. مجموع اعتبارات هزینه‌ای اختصاص یافته به این برنامه‌ها در قانون بودجه ۱۳۹۹ در حدود ۱۹/۳ هزار میلیارد ریال و در لایحه بودجه ۱۴۰۰ در حدود ۳۰/۷ هزار میلیارد ریال است که حدود ۵۸/۸ درصد رشد نشان می‌دهد. بخش اعظم اعتبارات هزینه‌ای اختصاص یافته به این برنامه‌ها در فصل پژوهش‌های توسعه‌ای ذیل امور آموزش و پژوهش قرار دارد که در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ در حدود ۱۸ هزار میلیارد ریال به آنها اختصاص یافته است که نسبت به اعتبار مصوب سال ۱۳۹۹ (حدود ۱۱/۸ هزار میلیارد ریال) در حدود ۵۲ درصد افزایش یافته است. در رتبه دوم، بخش زیادی از اعتبارات هزینه‌ای اختصاص یافته به این برنامه‌ها در فصل پژوهش‌های پایه‌ای ذیل امور آموزش و پژوهش قرار دارد که در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ در حدود ۴/۱ هزار میلیارد ریال به آنها اختصاص یافته است که نسبت به اعتبار مصوب سال ۱۳۹۹ (حدود ۳ هزار میلیارد ریال) در حدود ۳۹/۲ درصد افزایش یافته است. به‌طور کلی براساس رشد اعتبارات هزینه‌ای برنامه‌های مرتبط با بخش توسعه فناوری و نوآوری در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ می‌توان گفت که توجه ویژه‌ای به این بخش شده است.

اعتباری در حدود ۶۰ هزار میلیارد ریال به برنامه حمایت از حقوق مالکیت فکری در فصل امور قضایی در لایحه بودجه ۱۴۰۰ اختصاص یافته است که در سال‌های قبل وجود نداشته است. اعتباری در حدود ۸ هزار میلیارد ریال به برنامه تجاری‌سازی یافته‌های پژوهشی فصل پژوهش‌های توسعه‌ای اختصاص یافته که نسبت به مصوب سال ۱۳۹۹ در حدود ۷۱ درصد رشد داشته است. دو برنامه توسعه فن‌آفرینی با کدهای ۱۸۰۵۰۷۴۰۰۰ و ۱۸۰۵۰۷۰۰۰۰ در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ وجود دارد که در مجموع در حدود ۴۲۲۳ میلیارد ریال اعتبار هزینه‌ای به آنها اختصاص یافته است که نسبت به مصوب سال ۱۳۹۹ در حدود ۷۲ درصد رشد یافته است. براساس اهداف وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور، اعتبارات دو برنامه حمایت از همکاری‌ها و دیپلماسی علم و فناوری و برنامه حمایت از قطب‌های علمی باید صرف جذب دانش و فناوری از کشورهای صاحب فناوری (انتقال فناوری) شود که اعتبار این دو برنامه در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ به ترتیب ۳۲۴ و ۱۸ میلیارد ریال است. دو برنامه با نام‌های مشابه «برنامه حمایت از توسعه علوم و فناوری‌های نو» با کد ۱۸۰۵۰۴۰۰۰۰ و «برنامه حمایت از توسعه علوم و فناوری‌های نوین» با کد ۱۸۰۵۰۶۷۰۰۰ در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ وجود دارد که در مجموع در حدود ۲۸۶۹ میلیارد ریال اعتبار هزینه‌ای به آنها اختصاص یافته است که نسبت به مصوب سال ۱۳۹۹ در حدود ۱۵/۴ درصد افزایش یافته است. به‌منظور تحقق هدف تحقق مرجعیت علمی در منطقه و انسجام در نظام راهبری حوزه علم و فناوری، در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ به برنامه پژوهش و راهبری علم و فناوری با

کد ۱۸۰۴۰۱۵۰۰۰ اعتباری در حدود ۳۶۰۳ میلیارد ریال اختصاص یافته است که نسبت به اعتبار مصوب سال ۱۳۹۹ (حدود ۲۵۳۶ میلیارد ریال) در حدود ۴۲ درصد افزایش یافته است.

جدول ۲. اعتبارات هزینه‌ای برنامه‌های مرتبط با توسعه فناوری و نوآوری

رشد لایحه نسبت ۱۴۰۰ به مصوب ۱۳۹۹	اعتبار (میلیون ریال)		عنوان برنامه	کد برنامه
	مصوب ۱۳۹۹	لایحه ۱۴۰۰		
فصل تحقیق و توسعه - امور خدمات عمومی				
۳۴/۷	۵۲۰,۰۰۰	۳۸۵,۹۲۵	برنامه راهبری فناوری‌های نوین و توسعه همکاری‌های بین‌المللی	۱۰۰۴۰۳۰۰۰
۳۶/۰	۵۷۰,۰۰۰	۴۱۹,۰۷۵	برنامه راهبری و توسعه فناوری‌های خاص و ارائه راهکارهای بین رشته‌ای	۱۰۰۴۰۴۰۰۰
۳۵/۴	۱,۰۹۰,۰۰۰	۸۰۵,۰۰۰	جمع اعتبارات	
فصل دفاع - امور دفاعی و امنیتی				
۱۲۱/۳	۲,۴۵۰,۰۰۰	۱,۰۱۷,۳۰۶	برنامه راهبری و توسعه فناوری‌های خاص	۱۱۰۱۰۴۶۰۰۰
فصل اداره امور قضایی - امور قضایی				
	۶۰,۱۰۴	۰	برنامه حمایت از حقوق مالکیت فکری	۱۲۰۱۰۲۸۰۰۰
فصل انرژی - امور اقتصادی				
۵۵/۰	۲۰۳,۷۰۳	۱۳۱,۳۸۳	برنامه توسعه کاربردهای علوم و فنون هسته‌ای	۱۳۰۱۰۱۰۰۰
۵۷/۱	۲,۶۴۵,۲۷۲	۱,۶۸۳,۸۷۵	برنامه پژوهش‌های بنیادی، توسعه‌ای و کاربردی در زمینه علوم و فنون هسته‌ای	۱۳۰۱۰۲۰۰۰
۵۶/۹	۲,۸۴۸,۹۷۵	۱,۸۱۵,۲۵۸	جمع اعتبارات	
فصل صنعت و معدن - امور اقتصادی				
۴۱۸/۰	۸۹۳,۹۵۵	۲,۱۳۰	برنامه ارتقای سطح فناوری و توسعه صنایع پیشرفته و دانش‌بنیان	۱۳۰۴۰۲۱۰۰۰
فصل کشاورزی و منابع طبیعی - امور اقتصادی				
۴۷/۶	۱۶۰,۵۵	۱۰,۸۸۱	برنامه حمایت از مرجع ملی ایمنی زیستی	۱۳۰۶۰۷۳۰۰۰
فصل تحقیق و توسعه - امور اقتصادی				
۵۱/۳	۱,۰۷۲,۳۰۱	۷۰۸,۸۴۷	برنامه تولید محصولات فناورانه نهاده‌ها	۱۳۱۰۰۱۸۰۰۰
فصل آموزش عالی - امور آموزش و پژوهش				
۲/۷	۱۰,۲۷۲	۱۰,۰۰۰	برنامه توسعه امور پژوهشی و فناوری در آموزش عالی	۱۸۰۳۰۱۷۰۰۰
فصل پژوهش‌های پایه‌ای - امور آموزش و پژوهش				
۱۹/۲	۳۰۷,۵۴۹	۲۵۸,۰۲۰	برنامه مستندسازی روند پیشرفت علم و فناوری	۱۸۰۴۰۱۲۰۰۰
۴۲/۱	۳,۶۰۳,۰۰۲	۲,۵۳۶,۲۴۵	برنامه پژوهش و راهبری علم و فناوری	۱۸۰۴۰۱۵۰۰۰
۱۶/۰	۱۹۲,۳۹۲	۱۶۵,۸۰۹	برنامه پژوهش‌های راهبردی	۱۸۰۴۰۵۲۰۰۰
-	۱۸,۰۰۱	۰	برنامه حمایت از قطب‌های علمی	۱۸۰۴۰۵۵۰۰۰
۳۹/۲	۴,۱۲۰,۹۴۴	۲,۹۶۰,۰۷۴	جمع اعتبارات	
فصل پژوهش‌های توسعه‌ای - امور آموزش و پژوهش				

رشد لایحه نسبت ۱۴۰۰ به مصوب ۱۳۹۹	اعتبار (میلیون ریال)		عنوان برنامه	کد برنامه
	لایحه ۱۴۰۰	مصوب ۱۳۹۹		
۷۰/۹	۷.۹۹۵.۰۷۶	۴.۶۷۷.۹۳۰	برنامه تجاری سازی یافته های پژوهشی	۱۸۰۵۰۵۰۰۰
۱۳/۱	۷۱۱.۸۶۰	۶۲۹.۴۶۶	برنامه حمایت از توسعه فناوری نانو	۱۸۰۵۰۱۷۰۰۰
۱۶/۴	۳۲۳.۵۹۲	۲۷۸.۰۰۰	برنامه حمایت از همکاری ها و دیپلماسی علم و فناوری	۱۸۰۵۰۲۰۰۰۰
۱۶/۷	۸۳۸.۳۷۵	۷۱۸.۵۹۸	برنامه حفظ، معرفی و انتشار علم و فناوری	۱۸۰۵۰۳۷۰۰۰
۳۲/۰	۲.۴۱۲.۸۵۱	۱.۸۲۷.۷۴۰	برنامه حمایت از توسعه علوم و فناوری های نو	۱۸۰۵۰۴۰۰۰۰
۱۶/۷	۷۹۶.۷۰۵	۶۸۲.۴۲۲	برنامه حمایت از توسعه زیست فناوری	۱۸۰۵۰۴۲۰۰۰
۹۶/۸	۱.۳۶۰.۶۹۶	۶۹۱.۲۴۱	برنامه توسعه فن آفرینی	۱۸۰۵۰۷۴۰۰۰
۲۷/۲	۴۵۵.۷۲۰	۳۵۸.۲۷۳	برنامه حمایت از توسعه علوم و فناوری های نوین	۱۸۰۵۰۶۷۰۰۰
۶۲/۳	۲.۸۶۱.۹۸۸	۱.۷۶۳.۸۲۰	برنامه توسعه فن آفرینی	۱۸۰۵۰۷۰۰۰۰
۱۴/۰	۲۵۶.۵۱۹	۲۲۵.۰۰۰	برنامه حمایت از پژوهشگران و فناوران	۱۸۰۵۰۱۴۰۰۰
۵۲/۰	۱۸.۰۱۳.۳۸۲	۱۱.۸۵۲.۴۹۰	جمع اعتبارات	
فصل تحقیق و توسعه - امور آموزش و پژوهش				
۱۳۲/۶	۱۰۸.۶۹۱	۴۶.۷۱۹	برنامه پژوهش های کاربردی فنی و حرفه ای	۱۸۰۶۰۰۷۰۰۰
۵۸.۸	۳۰.۶۸۴.۶۷۹	۱۹.۳۱۸.۷۰۵	جمع	

۳-۲. اعتبارات تملک دارایی های سرمایه ای بخش توسعه فناوری و نوآوری

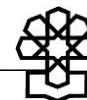
در جدول ۳، اعتبارات تملک دارایی های سرمایه ای برنامه های مرتبط با بخش توسعه فناوری و نوآوری به تفکیک امور و فصول مختلف ارائه شده است. همان طور که در جدول مذکور مشاهده می شود اعتبارات تملک دارایی های سرمایه ای مرتبط با بخش توسعه فناوری و نوآوری از طریق ۱۸ برنامه اجرایی تحت برخی از امور و فصول در لایحه بودجه ۱۴۰۰ اختصاص می یابد. مجموع اعتبارات تملک دارایی های سرمایه ای اختصاص یافته به این برنامه ها در قانون بودجه ۱۳۹۹ در حدود ۳/۸ هزار میلیارد ریال و در لایحه بودجه ۱۴۰۰ در حدود ۵/۷ هزار میلیارد ریال است که در حدود ۵۰/۴ درصد رشد نشان می دهد. بخش اعظم اعتبارات تملک دارایی های سرمایه ای اختصاص یافته به این برنامه ها در فصل پژوهش های توسعه ای ذیل امور آموزش و پژوهش قرار دارد که در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ در حدود ۲۵۶۲ میلیارد ریال به آنها اختصاص یافته است که نسبت به اعتبار مصوب سال ۱۳۹۹ (حدود ۹۲۹ میلیارد ریال) در حدود ۱۷۶ درصد افزایش یافته است. در رتبه دوم، بخش زیادی از اعتبارات تملک دارایی های سرمایه ای اختصاص یافته به این برنامه ها در فصل انرژی ذیل امور اقتصادی قرار دارد که در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ در حدود ۲۳۰۰ میلیارد ریال به آنها اختصاص یافته است که نسبت به اعتبار مصوب سال ۱۳۹۹ (حدود ۲۱۹۹ میلیارد ریال) در حدود ۴/۶ درصد افزایش یافته است. در رتبه سوم، بخش زیادی از اعتبارات تملک دارایی های سرمایه ای اختصاص یافته به این برنامه ها در فصل پژوهش های پایه ای ذیل امور آموزش و پژوهش قرار دارد که در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ در حدود ۴۷۶ میلیارد ریال به آنها اختصاص یافته است که نسبت به اعتبار مصوب سال ۱۳۹۹ (حدود ۴۱۱ میلیارد

ریال) در حدود ۱۵/۷ درصد افزایش یافته است.

سه برنامه با نام‌های مشابه، «برنامه توسعه و گسترش فن‌آفرینی» و «برنامه توسعه فن‌آفرینی» با کدهای ۱۸۰۵۰۴۳۰۰۰، ۱۸۰۵۰۵۹۰۰۰ و ۱۸۰۵۰۷۰۰۰۰ در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ وجود دارد که در مجموع در حدود ۱۶۳۳ میلیارد ریال اعتبار تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به آنها اختصاص یافته است که نسبت به مصوب سال ۱۳۹۹ در حدود ۹۳ درصد رشد یافته است. به منظور تحقق هدف تحقق مرجعیت علمی در منطقه و انسجام در نظام راهبری حوزه علم و فناوری، در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ به برنامه پژوهش و راهبری علم و فناوری با کد ۱۸۰۴۰۱۵۰۰۰ اعتبار تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در حدود ۴۶۲ میلیارد ریال اختصاص یافته است که نسبت به اعتبار مصوب سال ۱۳۹۹ (حدود ۴۰۳ میلیارد ریال) در حدود ۱۴/۶ درصد افزایش یافته است. شایان ذکر است اعتبار برنامه ۱۸۰۵۰۴۰۰۰۰ در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ افزایش قابل توجهی یافته که ۸۰۰ میلیارد ریال آن ناشی از اعتبارات متفرقه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به منظور آماده‌سازی اراضی، محوطه‌سازی و ایجاد تأسیسات زیربنایی پارک‌های علم و فناوری (کد طبقه‌بندی ۵۳-۷۵۰۰۰۰ در جدول ۱-۷ لایحه بودجه سال ۱۴۰۰) است.

جدول ۳. اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برنامه‌های مرتبط با توسعه فناوری و نوآوری

کد برنامه	عنوان برنامه-طرح	اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (میلیون ریال)		رشد لایحه ۱۴۰۰ نسبت به مصوب ۱۳۹۹ (درصد)
		مصوب ۱۳۹۹	لایحه ۱۴۰۰	
فصل تحقیق و توسعه - امور خدمات عمومی				
۱۰۰۴۰۳۰۰۰	برنامه راهبری فناوری‌های نوین و توسعه همکاری‌های بین‌المللی	۳،۰۰۰	۴،۰۰۰	۳۳/۳
فصل انرژی - امور اقتصادی				
۱۳۰۱۰۰۱۰۰	برنامه توسعه کاربردهای علوم و فنون هسته‌ای	۱،۸۱۹،۲۸۴	۱،۷۰۰،۰۰۰	-۶/۶
۱۳۰۱۰۲۴۰۰۰	برنامه توسعه فناوری‌های پیشرفته هسته‌ای	۳۸۰،۰۰۰	۶۰۰،۰۰۰	۵۷/۹
	جمع اعتبارات	۲،۱۹۹،۲۸۴	۲،۳۰۰،۰۰۰	۴/۶
فصل ارتباطات و فناوری اطلاعات - امور اقتصادی				
۱۳۰۲۰۳۰۰۰	برنامه تأمین و توسعه فناوری‌های نوین فضایی و دیجیتالی	۱۰۰،۲۰۰	۱۳۴،۷۰۰	۳۴/۴
فصل صنعت و معدن - امور اقتصادی				
۱۳۰۴۰۱۲۰۱۲	ایجاد ۷ شهرک فناوری صنعتی	۱۲،۰۰۰	۱۳،۰۰۰	۸/۳
۱۳۰۴۰۱۲۰۱۴	ایجاد مراکز خدمات فناوری و کسب و کار	۱۵،۰۰۰	۲۵،۰۰۰	۶۶/۷
۱۳۰۴۰۱۲۰۱۶	ایجاد مناطق ویژه استقرار صنایع مبتنی بر فناوری‌های برتر در جوار قطبهای علمی- صنعتی کشور	۱۰،۰۰۰	۲۰،۰۰۰	۱۰۰/۰
۱۳۰۴۰۱۲۰۱۸	کمک به ارتقاء نوآوری و توسعه صنایع نوین	۸۰،۰۰۰	۱۲۰،۰۰۰	۵۰/۰
	جمع اعتبارات	۱۱۷،۰۰۰	۱۷۸،۰۰۰	۵۲/۱
فصل پژوهش‌های پایه‌ای - امور آموزش و پژوهش				

کد برنامه	عنوان برنامه- طرح	اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (میلیون ریال)		رشد لایحه ۱۴۰۰ نسبت به مصوب ۱۳۹۹ (درصد)
		مصوب ۱۳۹۹	لایحه ۱۴۰۰	
۱۸۰۴۰۱۲۰۰۰	برنامه مستندسازی روند پیشرفت علم و فناوری	۶،۰۰۰	۹،۶۰۰	۶۰/۰
۱۸۰۴۰۱۵۰۰۰	برنامه پژوهش و راهبری علم و فناوری	۴۰۳،۲۶۵	۴۶۲،۲۷۹	۱۴/۶
۱۸۰۴۰۵۲۰۰۰	برنامه پژوهش‌های راهبردی	۲،۲۰۰	۴،۰۰۰	۸۱/۸
جمع اعتبارات				
فصل پژوهش‌های توسعه‌ای - امور آموزش و پژوهش				
۱۸۰۵۰۱۷۰۰۰	برنامه حمایت از توسعه فناوری نانو	۴۰،۰۰۰	۵۰،۰۰۰	۲۵/۰
۱۸۰۵۰۲۰۰۰۰	برنامه حمایت از همکاری‌ها و دیپلماسی علم و فناوری	۴،۰۰۰	۵،۹۵۰	۴۸/۸
۱۸۰۵۰۳۷۰۰۰	برنامه حفظ، معرفی و انتشار علم و فناوری	۱۶،۷۰۰	۴۳،۸۰۰	۱۶۲/۳
۱۸۰۵۰۴۰۰۰۰	برنامه حمایت از توسعه علوم و فناوری‌های نو	۹،۰۰۰	۸۱۱،۷۰۰	۸۹۱۸/۹
۱۸۰۵۰۴۲۰۰۰	برنامه حمایت از توسعه زیست‌فناوری	۲،۵۰۰	۳،۲۵۰	۳۰/۰
۱۸۰۵۰۴۳۰۰۰	برنامه توسعه و گسترش فن‌آفرینی	۸،۰۰۰	۱۱،۳۰۰	۴۱/۳
۱۸۰۵۰۵۹۰۰۰	برنامه توسعه فن‌آفرینی	۹،۰۰۰	۱۲،۶۰۰	۴۰/۰
۱۸۰۵۰۶۰۰۰۰	برنامه حمایت از توسعه زیست‌فناوری	۸،۰۰۰	۱۱،۲۰۰	۴۰/۰
۱۸۰۵۰۷۰۰۰۰	برنامه توسعه فن‌آفرینی	۸۲۸،۶۰۰	۱،۶۰۸،۶۵۰	۹۴/۱
۱۸۰۵۰۱۴۰۰۰	برنامه حمایت از پژوهشگران و فناوران	۳،۰۰۰	۳،۹۰۰	۳۰/۰
جمع اعتبارات				
جمع				
		۳،۷۵۹،۷۴۹	۵،۶۵۴،۹۲۹	۵۰/۴

۳. بررسی انطباق لایحه بودجه با اسناد بالادستی و قوانین بخش توسعه فناوری و نوآوری

۳-۱. اسناد بالادستی

۳-۱-۱. سیاست‌های کلی علم و فناوری

بند «۲-۸» افزایش بودجه تحقیق و پژوهش به حداقل ۴ درصد تولید ناخالص داخلی تا پایان سال ۱۴۰۴ با تأکید بر مصرف بهینه منابع و ارتقای بهره‌وری.

۳-۱-۲. سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی

بند «۲» پیشسازی اقتصاد دانش‌بنیان، پیاده‌سازی و اجرای نقشه جامع علمی کشور و سامان‌دهی نظام ملی نوآوری به منظور ارتقای جایگاه جهانی کشور و افزایش سهم تولید و صادرات محصولات و خدمات دانش‌بنیان و دستیابی به رتبه اول اقتصاد دانش‌بنیان در منطقه.

۳-۲. برنامه ششم توسعه

ماده (۶۴) به منظور تحقق اقتصاد دانش‌بنیان، افزایش بهره‌وری، تنظیم رابطه متقابل تحصیل و اشتغال، گسترش همکاری و تعاملات فعال بین‌المللی و افزایش نقش مردم در مدیریت علمی و فناوری کشور:

بند «ب» - کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و دستگاه‌های موضوع ماده (۵۰) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱) مصوب ۱۳۸۴/۸/۱۵ مکلفند علاوه بر اعتبارات پژوهشی که ذیل دستگاه در قوانین بودجه سالیانه منظور شده است، یک درصد (۱٪) از اعتبارات تخصیص‌یافته هزینه‌ای به‌استثنای فصول ۱ و ۶ و در مورد شرکت‌های دولتی از هزینه‌های غیرعملیاتی را برای امور پژوهشی و توسعه فناوری هزینه کنند.

۳-۳. سایر قوانین

۳-۳-۱. قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) (مصوب ۱۳۹۳)

ماده (۵۶) - کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و دستگاه‌های موضوع ماده (۵۰) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱) مصوب ۱۳۸۴/۸/۱۵ مکلفند علاوه بر اعتبارات پژوهشی که ذیل دستگاه در قوانین بودجه سالیانه منظور شده است، یک درصد (۱٪) از اعتبارات تخصیص‌یافته هزینه‌ای به‌استثنای فصول ۱ و ۶ و در مورد شرکت‌های دولتی از هزینه‌های غیرعملیاتی را برای امور پژوهشی و توسعه فناوری هزینه کنند.

۳-۳-۲. قانون حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و تجاری‌سازی نوآوری‌ها و

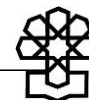
اختراعات (مصوب ۱۳۸۹)

ماده (۵) - به‌منظور کمک به تجاری‌سازی نوآوری‌ها و اختراعات و شکوفاسازی و کاربردی نمودن دانش فنی از طریق ارائه کمک و تسهیلات قرض‌الحسنه و تسهیلات بدون اخذ هرگونه تضمین و مشارکت با اختیار بخشش تمام یا بخشی از سهم مشارکت به شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان، صندوقی تحت عنوان صندوق نوآوری و شکوفایی وابسته به شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری و زیر نظر رئیس شورا تأسیس می‌شود. منابع مالی صندوق شامل کمک‌های دولت، اعتبارات مندرج در بودجه سالیانه، هرگونه کمک و سرمایه‌گذاری اشخاص حقیقی و حقوقی و شرکت‌های دولتی وابسته و تابع، نهادهای عمومی غیردولتی و شهرداری‌ها و شرکت‌های وابسته و تابع می‌باشد.

بانک‌ها نیز می‌توانند بخشی از منابع تسهیلات موضوع صندوق یاد شده را تأمین نمایند. به‌منظور تأمین منابع مالی صندوق، دولت موظف است از سال سوم به بعد در لایحه بودجه، حداقل نیم درصد (۰/۵٪) از منابع بودجه عمومی خود را جهت کمک به این صندوق در نظر بگیرد.

تبصره «۱» - حداقل پنج درصد (۵٪) از سرمایه این صندوق جهت اعطای تسهیلات به صندوق‌های

غیردولتی پژوهشی و فناوری موضوع ماده (۴۵) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری تخصیص خواهد یافت.

تبصره «۲» - سرمایه اولیه صندوق نوآوری و شکوفایی به میزان سی هزار میلیارد (۳۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به تدریج حداکثر ظرف سه سال از محل صندوق توسعه ملی یا حساب ذخیره ارزی تأمین می‌گردد.

۳-۳-۳. قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور

ماده (۵۱) - به منظور تحقق مرجعیت علمی، افزایش سهم پژوهشی از تولید ناخالص داخلی و مصرف بهینه منابع، گسترش حمایت از توسعه اقتصاد دانش‌بنیان و حمایت از نوآوری و پژوهش‌های مسئله‌محور، معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور مجاز است اقدامات زیر را انجام دهد:

۱. حمایت از توسعه و تجاری‌سازی فناوری‌های راهبردی و مورد نیاز کشور در چارچوب نقشه جامع علمی کشور، ایجاد زیست‌بوم نوآوری در بخش‌های علمی کشور و تقویت ارتباط میان مؤسسات آموزش عالی، پژوهشی و فناوری با بخش‌های صنعتی، اقتصادی و اجتماعی و تقویت زیرساخت‌های نهادی مورد نیاز برای اجرای این مأموریت.

۲. حمایت از ایجاد، توانمندسازی و توسعه شرکت‌های دانش‌بنیان و تقویت فعالیت‌های تحقیق و توسعه بنگاه‌های اقتصادی با هدف افزایش تولید، تحریک تقاضا و ارتقای صادرات کالاها و خدمات دانش‌بنیان.

۳. ایجاد نظام مدیریت یکپارچه فناوری و نوآوری در دستگاه‌های اجرایی، ارتقای یادگیری فناوری در سطح ملی و تقویت توانمندی‌های فناورانه داخلی از طریق استفاده حداکثری از ظرفیت طرح‌های توسعه‌ای ملی، خریدهای دولتی از خارج و فعالیت و سرمایه‌گذاری شرکت‌های خارجی در داخل کشور. **تبصره** - در راستای اجرای این مأموریت و شتاب‌دهی به اقتصاد دانش‌بنیان در کشور، معاون علمی و فناوری رئیس‌جمهور به اعضای شورای اقتصاد افزوده می‌شود.

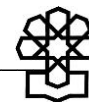
جدول ۴. احکام و ردیف‌های اعتباری در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰؛ مطابق با اسناد بالادستی و قوانین بخش توسعه فناوری و نوآوری

اسناد بالادستی / قوانین	موضوع	احکام و ردیف‌های بودجه‌ای مرتبط
بند «۲-۸» سیاست‌های کلی علم و فناوری	افزایش بودجه تحقیق و پژوهش به حداقل ۴ درصد تولید ناخالص داخلی تا پایان سال ۱۴۰۴	ردیف‌های بودجه‌ای در فصول مختلف با موضوع پژوهش
بند «۲» سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی	پیشتازی اقتصاد دانش‌بنیان، به منظور ارتقای جایگاه جهانی کشور و افزایش سهم تولید و صادرات محصولات و خدمات دانش‌بنیان و دستیابی به رتبه اول اقتصاد دانش‌بنیان در منطقه	ردیف‌های بودجه‌ای در فصول مختلف با موضوع پژوهش بند «ه» تبصره «۴» ماده واحده: طرح‌های نوآورانه جهاد دانشگاهی تا سقف ۱۵ میلیون یورو به شرط موافقت رهبری
ماده (۶۴) قانون برنامه ششم توسعه و ماده (۵۶) قانون الحاق مواد به قانون تنظیم بخشی از	تکلیف دستگاه‌های اجرایی برای هزینه‌کرد یک درصد (۱٪) از اعتبارات تخصیص‌یافته هزینه‌ای جهت امور پژوهشی و توسعه فناوری	بند «ز» تبصره «۹»، تفویض اختیار به شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان برای تخصیص اعتبارات موضوع این ماده را از سرجمع اعتبارات هزینه‌ای استان (به‌استثنای ادارات کل آموزش و پرورش استان)، که براساس اولویت‌ها و سیاست‌های پژوهشی مصوب و

استناد بالادستی / قوانین	موضوع	احکام و ردیف‌های بودجه‌ای مرتبط
مقررات مالی دولت (۲) (مصوب ۱۳۹۳)		نیازهای استان و در چارچوب دستورالعمل ابلاغی سازمان برنامه و بودجه کشور (که با هماهنگی وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تدوین می‌گردد)
ماده (۵) قانون حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و تجاری‌سازی نوآوری‌ها و اختراعات (مصوب ۱۳۸۹)	اعتبار معادل حداقل نیم درصد (۰/۵٪) از منابع بودجه عمومی جهت کمک به صندوق نوآوری و شکوفایی	پیش‌بینی نشده است.
ماده (۵۱) قانون احکام و تجاری‌سازی فناوری‌های راهبردی و مورد نیاز کشور و حمایت از ایجاد، توانمندسازی و توسعه شرکت‌های دانش‌بنیان و تقویت فعالیت‌های تحقیق و توسعه بنگاه‌های اقتصادی	مجوز معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری برای حمایت از توسعه تجاری‌سازی فناوری‌های راهبردی و شرکت‌های دانش‌بنیان معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری تا سقف ۷۰ میلیون یورو مورد نیاز کشور و حمایت از ایجاد، توانمندسازی و توسعه شرکت‌های دانش‌بنیان و تقویت فعالیت‌های تحقیق و توسعه بنگاه‌های اقتصادی کارخانه‌های نوآوری معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری تا سقف ۲۵ میلیون یورو	بند «ه» تبصره «۴» ماده واحد (البته به شرط موافقت رهبری) طرح‌های نوآورانه معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری تا سقف ۳۵ میلیون یورو شرکت‌های دانش‌بنیان معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری تا سقف ۲۵ میلیون یورو

طبق قانون «حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و تجاری‌سازی نوآوری‌ها و اختراعات مصوب ۱۳۸۹»، دولت موظف است از سال سوم به بعد در لایحه بودجه، حداقل نیم درصد (۰/۵٪) از منابع بودجه عمومی خود را جهت کمک به این صندوق در نظر بگیرد. این اعتبارات از سال ۱۳۹۴ تاکنون در قوانین بودجه و لایحه بودجه ۱۴۰۰ پیش‌بینی نشده است. میزان سهم نیم درصدی کمک به صندوق نوآوری و شکوفایی از منابع بودجه عمومی دولت تنها در سال ۱۳۹۳، حدود ۸ درصد (نزدیک به ۹۸۷,۵۰۸ میلیون ریال) از اعتباری که باید جهت کمک به صندوق لحاظ می‌شد در قانون بودجه ۱۳۹۳ در نظر گرفته شد که از آن مقدار نیز فقط ۱۰۰ میلیارد ریال آن تخصیص یافت. سهم نیم درصدی این صندوق از منابع بودجه عمومی دولت در سال ۱۴۰۰ نیز حدود ۳۱,۸۵۰ میلیارد ریال می‌باشد که در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ تنها ۵۰۰ میلیارد ریال در جدول (۹) برآورد اعتبارات ردیف‌های متفرقه با شماره طبقه‌بندی ۵۵۰۰۰ (اعتبارات ردیف‌های موردی موقت) مبلغ مربوط به ردیف ۸۶ (افزایش سرمایه صندوق نوآوری و شکوفایی) پیش‌بینی شده است.

براساس گزارش عملکرد صندوق نوآوری و شکوفایی تا تاریخ ۱۵ آذرماه ۱۳۹۹، این صندوق طی دو سال گذشته، با بهره‌گیری از ظرفیت تمام بازیگران و نهادهای فعال در زیست‌بوم نوآوری، بیش از ۶۲۰۰۰ میلیارد ریال تسهیلات، ۲۷۱۰۰ میلیارد ریال ضمانتنامه، ۲۹۲۰ میلیارد ریال سرمایه‌گذاری در موضوعات نوآورانه و فناوری‌ها و ۳۰۰۰ مورد انواع خدمات توانمندسازی به‌منظور تقویت توان مدیریت کسب‌وکار، به شرکت‌های دانش‌بنیان ارائه داده که بیش از ۱۰ برابر کل عملکرد سال‌های گذشته صندوق است. این اقدامات در کنار اقدامات حمایتی سایر نهادها و دستگاه‌های اجرایی، موجب افزایش امیدواری نخبگان و فعالان این حوزه شده و به فراخور استقبال انجام شده، نیاز مالی و حمایتی زیست‌بوم نوآوری کشور نیز به‌شدت افزایش یافته است.

با توجه به چشم‌انداز پیش روی شرکت‌ها و رشد کمی و کیفی فعالیت‌های شرکت‌های دانش‌بنیان در حوزه‌های مهم و راهبردی مانند تجهیزات پزشکی و سلامت، فناوری اطلاعات، داروهای نو ترکیب، مواد و ماشین‌آلات پیشرفته و... همگام با روندهای جهانی و نیازهای داخلی، تقاضای خدمات مورد نیاز شرکت‌ها از صندوق نوآوری با افزایش چشمگیری روبه‌رو شده است. به‌عنوان نمونه تقاضای تسهیلات درخواستی از صندوق در ۷ ماهه ابتدایی سال ۱۳۹۹ معادل ۱۰۰ هزار میلیارد ریال است که نشان‌دهنده رشد ۱۶۳ درصدی نسبت به دوره مشابه سال قبل است و به‌منظور تداوم روند حمایت‌ها و توسعه شتابان اقتصاد دانش‌بنیان، لزوم تأمین و تجهیز منابع صندوق بیش از پیش ضروری می‌نماید.

جمع‌بندی و پیشنهادات

در این گزارش بخش توسعه فناوری و نوآوری در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ مورد بررسی قرار گرفت. در بند «ز» تبصره «۹» لایحه بودجه ۱۴۰۰ به شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان برای اختصاص حداقل یک درصد از اعتبارات هزینه‌ای تخصیص یافته به دستگاه‌های اجرایی (به‌استثنای فصول ۱ و ۶) به امور پژوهشی و توسعه فناوری تفویض اختیار شده است.

در قسمت دوم این گزارش، بخش اعتباری لایحه بودجه ۱۴۰۰ با تمرکز بر بخش توسعه فناوری و نوآوری بررسی شده است. محاسبات نشان می‌دهد مجموع اعتبارات هزینه‌ای اختصاص یافته به برنامه‌های توسعه فناوری و نوآوری در قانون بودجه ۱۳۹۹ در حدود ۱۹/۳ هزار میلیارد ریال و در لایحه بودجه ۱۴۰۰ در حدود ۳۰/۷ هزار میلیارد ریال است که حدود ۵۸/۸ درصد رشد را نشان می‌دهد. از بین دستگاه‌های اجرایی مرتبط با بخش توسعه فناوری و نوآوری، پارک‌های علم و فناوری و پژوهشگاه‌ها در حدود نیمی از اعتبارات بخش توسعه فناوری و نوآوری (۴۷ درصد) را به‌خود اختصاص داده است. مجموع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای اختصاص یافته به برنامه‌های بخش توسعه فناوری و نوآوری نیز در قانون بودجه ۱۳۹۹ در حدود ۳/۸ هزار میلیارد ریال و در لایحه بودجه ۱۴۰۰ در حدود ۵/۷ هزار میلیارد ریال است که حدود ۵۰/۴ درصد رشد را نشان می‌دهد. براساس اعتبارات بخش توسعه فناوری و نوآوری می‌توان گفت که دولت توجه ویژه‌ای به این بخش در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ داشته است.

برای تقویت بخش توسعه فناوری و نوآوری در لایحه بودجه ۱۴۰۰ پیشنهاد زیر قابل طرح است:

متن زیر به‌عنوان یک بند به تبصره «۹» اضافه شود:

«در اجرای ماده (۵) قانون حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و تجاری‌سازی نوآوری‌ها و اختراعات، سازمان برنامه و بودجه مکلف است، معادل ۰/۵ درصد از اعتبارات هزینه‌ای (به‌استثنای فصول (۱) و (۶) دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات) را در سقف ۱۰ هزار میلیارد ریال بابت کمک به صندوق نوآوری و شکوفایی تخصیص دهد.»

منابع و مأخذ

۱. خلاصه عملکرد صندوق نوآوری و شکوفایی تا تاریخ ۱۵ آذرماه ۱۳۹۹.
۲. نامه شماره ۴۴۴۶۵/ص/۹۹ صندوق نوآوری و شکوفایی به تاریخ ۱۳۹۹/۱۰/۳ به مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی.
۳. قانون حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و تجاری‌سازی نوآوری‌ها و اختراعات، مصوب ۱۳۸۹/۸/۳۰ مجلس شورای اسلامی.
۴. گزارش بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور، ۶. بخش پژوهش، فناوری و نوآوری، مرکز پژوهش‌های مجلس، دی‌ماه ۱۳۹۶، شماره مسلسل ۱۵۶۳۴.
۵. گزارش بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ کل کشور، ۲۲. بخش پژوهش و فناوری و نوآوری، مرکز پژوهش‌های مجلس، آذرماه ۱۳۹۵، شماره مسلسل ۱۵۲۲۷.
۶. لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور.

شماره مسلسل: ۱۷۳۷۸

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور ۵۴. بودجه بخش توسعه فناوری و نوآوری

نام دفتر: انرژی، صنعت و معدن (گروه توسعه فناوری و تجاری‌سازی)

تهیه و تدوین: شاهین جوادی

مدیر مطالعه: سیدحسین دیباجیان

ناظران علمی: امیررضا شاهانی، هادی خرمی شاد

اظهار نظر کننده: محمدتقی فیاضی

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی:

۱. توسعه فناوری

۲. نوآوری

۳. تجاری‌سازی

۴. بودجه عمومی دولت

تاریخ انتشار: ۱۳۹۹/۱۱/۶